

Valtiovarainministeriölle

15.6.2018

Lausuntopyyntö VM070:00/2017

LAUSUNTO ERI SIOITUSMUOTOJEN VEROKOHTELUA ARVIOINEEN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry (SRNK) kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja esittää kunnioittaen seuraavaa:

Nykyisen hallituksen tavoitteena on yritysten rahoituksen, oman pääoman ja riskinottokyvyn vahvistaminen toimilla, jotka vaikuttavat aloittavien yritysten, ns. nopean kasvun yritysten ja sukupolvenvaihdosta tekevien yritysten tarpeisiin.

Isänmaan rakentamiseksi perustetut säätiöt haluavat kaikissa toimissaan olla mahdollisimman tehokkaita toteuttaakseen tarkoitustaan kaikkien yhteiseksi hyväksi, niin myös sijoittamisessaan. Pääomasijoitustoiminta on nykyään osa ammattimaisesti hoidettua omaisuuden hajauttamista.

Nykyinen verotuskäytäntö on kuitenkin vaikeuttanut yleishyödyllisten yhteisöjen mahdollisuuksia sijoittaa kommandiittiyhtiömuotoisiin pääomarahastoihin. Tämä on yhteiskunnalle ja sen talouskasvulle haitaksi heikentäessään merkittävästi yritysten kasvurahoitusta.

Yleishyödyllisten yhteisöjen pääomasijoitukset ja lakimuutosehdotus

SRNK on tehnyt verolainsäädäntöön liittyvän muutosehdotuksen jo vuonna 2016 ja uusi muutettu ehdotus on tehty keväällä 2018. Ehdotukset liittyvät siihen, miten kotimaisten yleishyödyllisten yhteisöjen (mm. apurahasäätiöt) sijoituksia kotimaisiin pääomasijoitusrahastoihin voitaisiin lisätä. Sijoituksiin liittyy tekninen veroeste, joka poistamalla voidaan kanavoida merkittävästi lisää yksityisiä pääomia pääomasijoitusrahastojen kautta kasvun rakentamiseen listaamattomissa startup- ja kasvuyrityksissä.

Kotimaisten yleishyödyllisten yhteisöjen osalta kyse on siitä, että niiden sijoitustoiminta on lähtökohtaisesti verovapaata, mutta sijoitukset kotimaisiin kommandiittiyhtiömuotoisiin pääomasijoitusrahastoihin ovat veronalaisia.

Työryhmä on raportissaan tuonut esille mahdollisia valtioneuvoston sääntelyyn liittyviä haasteita, jos kotimaisten yleishyödyllisten yhteisöjen sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin säädetään erikseen verovapaiksi. Ymmärtääksemme kritiikki kohdistuu kuitenkin nimenomaan SRNK:n ja Suomen pääomasijoitusyhdistyksen kanssa tehtyyn ensimmäiseen lakimuutosehdotukseen koska raportissa todetaan, että ”Riippumatta teknisestä toteuttamistavasta, jos muutos kohdistuu pelkästään yleishyödyllisen yhteisön verotukseen, siihen liittyy kuitenkin lähtökohtaisesti ongelmallisuutta EU:n valtioneuvoston näkökulmasta.”. On lisäksi katsottu, että pelkästään yksittäistä verovelvollisryhmää koskevan muutoksen sijaan olisikin arvioitava mahdollisuuksia muuttaa laajemmin kommandiittiyhtiömuotoiseen pääomarahastoon tehtävän sijoituksen verokohtelua.

Uudessa keväällä 2018 annetussa ehdotuksessamme ei esitetä minkään tietyn sijoittaja- tai verovelvollisryhmän asettamista toisenlaiseen asemaan muihin sijoittajiin nähden. Tämä poistaa myös esitetyt huolet kielletystä valtiontuesta.

Uuden ehdotuksemme mukaan tuloverolain (TVL) 16 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin, että pääomasijoitustoimintaa harjoittavan kommandiittiyhtiömuotoisen vaihtoehtorahaston yhtiömiehen saama tulo on veronalaista vain siltä osin kuin tulo olisi veronalaista suoraan saatuna.

Tuloverolaki 16 §, uusi 5 momentti:

”Poiketen siitä mitä edellä säädetään, yksinomaan pääomasijoitustoimintaa harjoittavan kommandiittiyhtiömuotoisen vaihtoehtorahaston äänettömän yhtiömiehen osuutta vastaava osa tällaisen kommandiittiyhtiön saamasta tulosta on veronalaista tuloa vain siltä osin kuin tulo olisi verovelvollisen suoraan saamana ollut veronalaista. Jos osakkaan veronalainen tulo ylittää kyseisen osakkaan osuuden yhtymän tuloon, ylittävä osa luetaan veronlaiseksi tuloksi kymmenenä seuraavana verovuotena sitä mukaa kuin tulo-osuutta kertyy.”

Muutos on tarkkarajainen, ja käytännössä sen piiriin pääsevät vain aitoa pääomasijoitustoimintaa harjoittavan rahaston sijoittajat. Koska määrittely kytkeytyisi EU-direktiiviin perustuvan lain vaihtoehtorahastojen hoitajista (162/2014) määrittelemään vaihtoehtorahastoon, lain soveltumisesta ei pitäisi syntyä tulkinnanvaraisuutta. Koska vaihtoehtorahaston hoitajan on haettava Finanssivalvonnalta toimilupaa tai rekisteröidyttävä Finanssivalvonnan pitämään rekisteriin, ei ole myöskään vaaraa siitä, että uuden säännön piiriin hakeutuisi tai pääsisi kommandiittiyhtiöitä, joita ei tulisi pitää vaihtoehtorahastoina.

Edellä esitetty ehdotus on hallitusohjelman mukainen, yksinkertainen ja selkeä keino poistaa veroesteet, jotka tällä hetkellä haittaavat suomalaisten säätiöiden sijoituksia pääomasijoitusrahastoihin ja sitä kautta rajoittavat kotimaisten startup- ja kasvuyhtiöiden mahdollisuuksia saada rahoitusta.

Suomessa yleishyödylliset säätiöt ovat sijoittaneet pääomasijoitusrahastoihin vuosina 2006-2016 yhteensä 240 miljoonaa euroa niin kutsuttujen voitonjakolainarakenteiden kautta. Sijoitusten määrä voisi Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan ja Suomen pääomasijoitusyhdistyksen arvion mukaan tuplaantua yli 400 miljoonaan euroon, jos lainsäädännön esteet poistettaisiin. Samalla sijoitusrakenteet ohjattaisiin läpinäkyviksi ja yksinkertaisiksi. Ruotsissa säätiöiden osuus rahastoissa oli 7 % vuosina 2013-2015, kun taas Suomessa vastaava osuus oli vain 3 %. Jatkossa 1.1.2019 alkaen säätiöillä ei ole käytännössä enää mahdollisuutta hyödyntää myöskään voitonjakolainarakenteita, jos VM:n koronvähennysrajoituksia koskeva muutosehdotus toteutetaan ehdotetussa muodossa.

Lopuksi

Ehdotuksemme ei vähennä miltään osin valtion verotuloja. Ilman lakimuutosta säätiöiden varat ovat vaarassa virrata ulkomaille, mikä ei tuo Suomeen lisätuloja eikä edistä suomalaisten kasvuyritysten rahoitusta.

Ehdotuksen vaikutuksia arvioitaessa on huomioitava myös pääomasijoittamisen yhteiskunnalliset vaikutukset kasvun vauhdittajina. Vuonna 2016 pääomasijoittajien kohdeyhtiöiden liikevaihto kasvoi yli 11 %, kun samaan aikaan muiden suomalaisten yritysten liikevaihto kasvoi vain 1,5 %. Pääomasijoittajien kohdeyhtiöissä henkilöstön määrä Suomessa kasvoi 13 %, kun taas muissa yhtiöissä vain 0,6 %.

Ehdotuksen myönteiset kerrannaisvaikutukset olisivat lisäksi suuria, koska yleishyödylliset apurahasäätiöt käyttävät tuottoensa yleishyödylliseen toimintaan tukien suomalaista tiedettä, taidetta, kulttuuria ja sosiaalisia tavoitteita. Myös yliopistojen varallisuuden hoito tehostuisi, jos pääomarahastosijoitukset tulisivat Suomessa mahdollisiksi.

Asiassa on otettava huomioon se, että säätiöiden sijoitustoiminta on kaikkialla muuallakin Euroopassa verovapaata. Suomi siis vain korjaisi voimassa olevaa sääntelyä siten, että myös pääomasijoitusrahastoihin tehtäviä sijoituksia käsiteltäisiin verotuksessa samalla tavalla kuin muita sijoituksia noudattaen Euroopassa vallitsevaa oikeustilaa. Ratkaisumalli on yksinkertainen ja voimassa olevan verosääntelyn mukainen, ja tämäkin säädöskorjaus olisi toteutettavissa nopeasti vielä tämän hallituskauden aikana.

Nyt olisi ensiarvoisen tärkeää varmistaa lainmuutoksella, että täysin turhat verotekniset esteet pääomasijoitusten tekemiseksi poistetaan, jotta kaikki saatavilla olevat pääomat voidaan tehokkaasti hyödyntää Suomen kasvun ja hyvinvoinnin rakentamiseen.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta –
Delegationen för stiftelser och fonder